

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Hoc bonum proprium peccatoris est inordinatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

per peccatum animò statim respiciendi, non fieri converteretur in creaturam ut ultimum finem.

Respondeo, negando primum membrum antecedentis, & paritatem probationis. Disparitas est, quòd, ut quis ultimum finem interpretativè, & quoad affectum simpliciter ponat in creatura, satis est, quòd pro unico instanti Deum, ejusque legem & amicitiam creaturam postponat, grave præceptum transgrediendò, ut autem efficaciter converteretur in Deum, tanquam finem simpliciter ultimum, debet habere propositum efficacem Deo semper & pro semper adherendi, ejusque legem servandi, quale non habet, qui poenitentiam agit, vel potius simulat cum animo statim iterum peccandi.

§. III.

Hoc bonum proprium peccatoris est inordinatum.

Manet ergò, bonum illud creatum, in quo voluntas peccatoris ultimò quiescit, esse bonum proprium. Non eodem tamen modo hoc bonum proprium Thomistæ explicant. Gonet de peccatis, disp. 9. a. 2. cum Salmanticens, Vult esse bonum proprium & perfectivum naturæ appetentis, prout abstrahit à creato & increato, honesto & delectabili, connotat tamen privationem gratiæ & charitatis. Et in hunc finem, ait, omnes actus peccatoris sive malos, sive moraliter bonos referri cum hoc discrimine, quòd mali seu peccaminosi hiant in bono proprio, causando simul privationem gratiæ & charitatis, actus verò moraliter boni præscindunt ab illa privatione. At verò Jo. à S. Th. hic a. 7. Gibbon disp. 3. dub. 4. §. 2. docent, ultimum finem peccatoris consistere in bono proprio creato inordinato & contrariò legi Divinæ, sive prout habet conjunctam privationem debitæ ordinationis in regulam Divinam & rectæ rationis.

Hanc posteriorem sententiam amplector & probò primò. Nisi ultimus finis peccatoris esset bonum proprium inordinatum, amor sui & superbia non rectè dicerentur *radix & initium omnis peccati*. Consequens est contrarium S. Scripturæ & D. Th. infra q. 84. a. 2. & 22. q. 361. a. 2. sequela quoad 1. membrum probatur, velle bonum, quòd abstrahit ab inordinato, ut sic non est initium peccati: sed amor sui esset velle sibi bonum tali modo abstrahens: ergò non esset initium peccati. Ideò S. D. q. 8. de malo. a. 1. ad 19. dicit: *capita vitiorum includunt inordinatum sui amoris*. Eadem sequela quoad 2. membrum probatur. Peccatum superbiæ est appetitus excellentiæ inordinatæ & indebitæ, ut constat ex didis in Tract. de Ang. c. 8. §. 3. de peccato Angelorum: ergò si radix omnis peccati est superbia, debet affectus peccatoris respicere excellentiam, seu bonum proprium inordinatum.

Probatur secundò. Ex modo loquendi SS. PP. homo per mortale peccatum avertitur ab increato & incommutabili bono, & convertitur ad bonum commutabile: sed bonum proprium ut abstrahens à creato & increato, non est bonum creatum commutabile: ergò ut sic non est ultimus finis peccantis mortaliter.

Confirmatur primò. Ultimus finis peccantis est irreferibilis in Deum; sed bonum proprium hominis ut sic non est irreferibile in DEUM: ergò.

Confirmatur secundò: Illud bonum proprium vel admittit, vel excludit ordinem debitum in finem superiorem. Si admittit, jam nec est finis ultimus, nec peccaminosus. Si excludit, hoc ipsò est bonum inordinatum.

Unde non dicas cum Gonet loco citato, finem mortaliter peccantis exinde satis esse irreferibilem in DEUM, quòd connotet privationem gratiæ & charitatis.

Nam contrà est: quòd ideò connotat gratiæ & charitatis privationem, quia causat, & excludit: sed non causat & excludit, quàm quia est bonum contrarium ordini charitatis & legis Divinæ: ergò.

Probatur tertio hac ratione: Finis ultimus per actum peccati ultimè intentus debet esse objectivè malus; sed bonum proprium ut abstrahens ab honesto & inhonesto non est finis objectivè malus: ergò nec est finis ultimus mortaliter peccantis. Minor est certa. Major probatur. Actus rationem boni vel mali moralis non tantum accipit ab objecto, sed etiam ex fine, ut hic a. 3. docet S. D. & ex dicendis constabit: sed finis ultimus non minus exercet rationem finis, quàm alij fines proximi & intermedij: ergò si isti sunt objectivè mali & inordinati, etiam finis ultimus peccantis debet esse objectivè malus & inordinatus, præsertim cum in ultimo fine reperiat prima ratio finalizandi, à qua omnes intermedij fines in finalizando dependent.

Confirmatur. Finis quantumvis secundum se & ex objecto bonus, e. g. largitio elemosynæ, tamen in actu exercito efficitur objectivè malus, quando est ratio eligendi malum medium v. g. furandi; ergò quantumvis bonum proprium secundum se abstrahè consideratum non sit inordinatum, tamen quia in actu exercito hic & nunc est ratio finalis ultima eligendi finem proximum mortaliter peccaminosum, & mortaliter malum, etiam erit objectivè malum & inordinatum.

Dices primò. Bonum inordinatum referri potest ulterius, ut si fueris ob dandam elemosynam: sed ultimus finis peccantis non potest referri ulterius: ergò bonum inordinatum non est ultimus finis peccantis.

Secundò sequeretur, quòd omnes actus elicitii in statu peccati mortalis, etiam ex objecto morali boni essent peccata mortalia: quia haberent pro fine simpliciter ultimo bonum proprium peccatoris inordinatum.

Respondeo ad 1. Bonum inordinatum particulare, ut est in proposito lucrum furtivum inordinatum potest referri ulterius, concedo, bonum proprium præscindens ab hoc vel illo in particulari, quòd dicimus esse finem ultimum peccantis, nego majorem; & pariter distincto consequente, nego consequentiam.

Ad 2. nego sequelam & probationem distinguo. Illi actus moraliter boni pro fine ultimo tantum habitualiter intento haberent bonum proprium inordinatum, concedo, actualiter in

tento, nego: Sed actus habentes pro fine ultimo actualiter intento bonum proprium inordinatum, sunt moraliter mali, concedo, tantum habitualiter intento, nego minorem & consequentiam. Si petas, in quem igitur finem ultimum referatur

actio peccatoris moraliter honesta, ut est largitio eleemosynarum?

Respondeo, referri inefficaciter in DEUM, ut ultimum finem secundum quid, Quorum ratio patebit ex a. sequenti.

ARTICULUS III.

In quo venialiter peccans constituat finem ultimum?

SUMMARIUM.

1. Status controversia.
2. Quo sensu admitti possit, venialiter peccantem habere creaturam pro fine ultimo negativè?
3. Quid sit, omnia habitu referri in finem ultimum?
4. Venialiter peccantis finis ultimus est proprium commodum inordinatum.
5. Inefficaciter inventum.
6. Ideo non est ultimus finis simpliciter.
7. Ad finem simpliciter ultimum sufficit, ut in ipsum omnia referantur actu, vel habitu.
8. Peccatum veniale non dicitur fieri propter DEUM.
9. Peccans venialiter inhaeret bono temporali, non ut fruens, sed utens.
10. Quo sensu veniale peccatum non sit contra legem DEI.
11. Quid sentiendum de peccatore faciente opus moraliter bonum.

§. I.

Præsupposita.

1. **F**ACTA duplici hypothese, primò, quòd homo quolibet actu humano feratur in aliquem finem ultimum, etiam determinatum & materialem, ut in art. seq. dicemus. Secundò, quòd peccatum veniale seu malum morale sit irreferibile in DEUM, nec tamen destruat habitum gratiæ & charitatis, quo iustus habitualiter est conversus in DEUM ut ultimum finem, exurgit non levis difficultas, an non venialiter peccans simul & semel habeat duos fines simpliciter ultimos, unum nempe DEUM vi gratiæ & charitatis, alterum bonum proprium, vi peccati venialis irreferibilis in DEUM.
2. Et quidem Suarez, Vasq. Gibbon affirmant, venialiter peccantem pro fine negativè ultimo habere illam creaturam, cujus gratià à lege defleat, licet enim in illam non omnia referat, ipsam tamen non refert ulterius, quæ sententia si per creaturam seu finem negativè ultimum, intelligat bonum proprium inordinatum, quod sub ratione finis actualis, & ex parte operis nec actu, nec virtute refertur in DEUM, bene tamen habitu, & ex parte operantis, in re est nostra sententia, & solo loquendi modo differt. Si verò intelligat objectum peccati venialis, quod ulterius nec actualiter, nec habitualiter refertur, sustineri non potest.

Primò. Quia hac ratione DEUS non esset finis simpliciter ultimus peccantis venialiter: sed hoc est absurdum: ergo. Sequela probatur. Finis simpliciter ultimus requirit, ut quæcunque appetuntur, aliquo modo in ipsum referantur: sed illæ creaturæ & objecta peccatorum venialium, seu fines negativè ultimi nullo modo referuntur in DEUM: ergò

Secundò. Potest unum objectum peccati venialis referri ad aliud, uti cum quis propter vanam gloriam leviter mentitur: ergò objecta peccatorum venialium non sunt fines negativè ultimi.

Tertio. Omnis inclinatio à natura proveniens (ut antè dictum,) ultimato tendit in bonum illius naturæ: ergò etiam peccatum veniale ultimato non sinit in bono & objecto particulari, quod appetitur, sed ulterius in bonum proprium ordinatur.

Pro huius difficultatis solutione notandum est, ex S. D. infr. q. 88. a. 1. ad 7. & 3. 2. q. 2. 4. a. 1. ad secundum, q. 7. de malo a. 1. ad 4. ad rationem ultimi finis simpliciter sufficere, ut omnia in ipsum referantur, si non actu vel virtute, saltem tamen habitu, & sic in homine iusto peccata venialia, eorumque objecta habitu referri in DEUM. Porrò hæc habitualis relatio plus non dicit, quam quòd veniale peccatum ex vi sua non destruat, sed relinquat habitum charitatis, qui suæ naturæ est efficax ad omnia actu referenda in DEUM, quæcunque sunt referibilia in ipsum. Et quia ex habitu charitatis homo ita est affectus erga DEUM tanquam finem ultimum, ut sit paratus omne bonum creatum, etiam id, cujus gratià venialiter peccat, deserere, si propterea Divinam gratiam se amissuram sciret, ideò ratione huius habitualis affectus in DEUM, adhuc ipsum, quantumvis venialiter offendant, appetitativè amant super omnia, & præfert cuiusque bono creato, ac proinde habet pro fine ultimo simpliciter: sicut ex opposito, si peccator facit aliquod opus moraliter bonum, illud ipsum opus habitualiter refertur in bonum proprium tanquam ultimum finem simpliciter, quia per illum actum non auferretur efficax dispositio voluntatis, quæ pro amicitia Divinæ recuperatione non vult recedere à bono proprio, quod inordinate diligit, sicque creaturam interpretativè & appetitativè plus quam DEUM diligit. Quo posito

§. II.

Resolutio Thomistica.

CONCLUSIO. Finis ultimus actualis peccantis venialiter est [1] ipsum bonum proprium inordinatum, [2] inefficaciter intentum, [3] quod proinde est finis ultimus non simpliciter, sed secundum quid.

Primæ partis ratio est: Omnis actus moraliter mali finis ultimus est bonum proprium inordinatum: sed peccatum veniale est actus humanus moraliter malus, præsertim si non sit veniale ex defectu deliberationis: ergò. Major ex dictis in a. præcedenti deducitur: Inclinatio naturæ non quiescit ultimato in aliquo bono particulari